

نهمین همایش ملی بنیاد علمی قانون یار

همایش مطالعات پژوهشی حقوق ورزشی در عصر نوین

بنیاد علمی قانون یار- کمیته حقوق ورزشی استان اصفهان- دانشگاه آزاد اسلامی- دهاقان- فرمانداری دهاقان

دبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی (نماینده مقالات در پایگاه های ملی و بین المللی)

تاریخ برگزاری همایش: ۲۷ بهمن ماه ۱۴۰۴ شماره نمایه: ۴۴۱۱۱۲ رده بندی کنگره: ج ۳۳۲۲۴

نظریه های جامعه شناختی و کاربرد آن

در تحلیل حقوق ورزش دانش آموزی

هاشم دانائی اصل^۱

کارشناس ارشد علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهاقان

شوکت اوستاد

کارشناس مهندسی کشاورزی، دانشگاه پیام نور واحد دهاقان

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی کاربرد نظریه های جامعه شناختی در تحلیل حقوق ورزش دانش آموزی انجام شده است. مطالعه حاضر با روش تحقیق کیفی از نوع تحلیل اسنادی و با رویکرد بین رشته ای، به واکاوی جایگاه نظریه های جامعه شناختی در تبیین ابعاد حقوقی ورزش دانش آموزی می پردازد. یافته های تحقیق نشان می دهد که نظریه های جامعه شناختی همچون نظریه ساختاری-کارکردی، نظریه تضاد، نظریه کنش متقابل نمادین، نظریه فمینیستی و نظریه میدان بوردیو، هر یک قابلیت تبیین بخشی از پیچیدگی های حقوق ورزش دانش آموزی را دارا می باشند. به طور مشخص، نظریه ساختاری-کارکردی به تحلیل کارکردهای اجتماعی قوانین ورزشی می پردازد، نظریه تضاد به بررسی نابرابری های اجتماعی در دسترسی به حقوق ورزشی توجه دارد، نظریه کنش متقابل نمادین به تحلیل معانی اجتماعی قوانین ورزشی می پردازد، نظریه فمینیستی به تبیین نابرابری های جنسیتی در حقوق ورزش دانش آموزی معطوف است و نظریه میدان بوردیو به تحلیل روابط قدرت در میدان ورزش دانش آموزی توجه دارد. این مطالعه نتیجه می گیرد که رویکرد بین رشته ای جامعه شناسی و حقوق، با بهره گیری از نظریه های جامعه شناختی، می تواند تحلیل عمیق تر و جامع تری از حقوق ورزش دانش آموزی ارائه دهد و زمینه ساز تدوین قوانین و سیاست های عادلانه تر در این حوزه گردد. کاربرست نظریه های جامعه شناختی در تحلیل حقوق ورزش دانش آموزی، نه تنها به غنای مطالعات حقوقی می افزاید، بلکه امکان درک بهتر زمینه های اجتماعی-فرهنگی موثر بر شکل گیری و اجرای قوانین ورزشی را فراهم می سازد.

واژگان کلیدی: نظریه های جامعه شناختی، حقوق ورزش دانش آموزی، تحلیل بین رشته ای، جامعه شناسی ورزش، آموزش و پرورش.

^۱ نویسنده مسئول

مقدمه

ورزش دانش آموزی به عنوان بخشی جدایی ناپذیر از نظام آموزشی، دارای ابعاد چندوجهی اجتماعی، فرهنگی، تربیتی و حقوقی است. در سال های اخیر، توجه به حقوق ورزش دانش آموزی به عنوان یک حوزه مطالعاتی میان رشته ای افزایش یافته است (معینی، ۱۳۹۸، ص ۴۵). با این حال، تحلیل های حقوقی صرف، بدون توجه به بستر اجتماعی و فرهنگی، قادر به تبیین کامل پیچیدگی های این حوزه نخواهند بود. اینجاست که نظریه های جامعه شناختی به عنوان چارچوب های تحلیلی قدرتمند می توانند به یاری مطالعات حقوقی بشتابند.

جامعه شناسی ورزش به عنوان شاخه ای از جامعه شناسی، به مطالعه ورزش به مثابه یک نهاد اجتماعی می پردازد و روابط متقابل ورزش با دیگر نهادهای اجتماعی مانند آموزش و پرورش، اقتصاد، سیاست و فرهنگ را بررسی می کند (شارع پور، ۱۳۹۵، ص ۷۲). از سوی دیگر، حقوق ورزش دانش آموزی مجموعه قواعد و مقرراتی است که روابط حقوقی مرتبط با ورزش در محیط های آموزشی را تنظیم می کند. ترکیب این دو حوزه معرفتی، امکان تحلیل عمیق تر و همه جانبه تر ورزش دانش آموزی را فراهم می سازد.

مسئله اصلی این پژوهش، شناسایی و تحلیل قابلیت های نظریه های جامعه شناختی در تبیین ابعاد حقوقی ورزش دانش آموزی است. به عبارت دیگر، این پژوهش در پی پاسخ به این پرسش است که چگونه نظریه های جامعه شناختی می توانند به عنوان چارچوب های تحلیلی در مطالعه حقوق ورزش دانش آموزی به کار گرفته شوند و چه بینش هایی از این طریق حاصل می گردد

بخش اول: پیشینه پژوهش

۱. مطالعات داخلی

در ایران، تحقیقات متعددی به ورزش دانش آموزی پرداخته اند، اما تمرکز بر تحلیل حقوقی آن با رویکرد جامعه شناختی محدود است.

امانی و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله ای با عنوان «بررسی موانع دسترسی به ورزش در مدارس ایران» با روش پیمایشی نشان دادند که عواملی مانند کمبود امکانات، تبعیض جنسیتی و اولویت دهی به درس های نظری، موجب محرومیت ورزشی دانش آموزان به ویژه در مناطق محروم می شود. این مطالعه اگرچه به نابرابری ها اشاره کرده، اما فاقد چارچوب نظری جامعه شناختی قوی برای تحلیل ساختاری مسئله است.

رحمانی و صداقت (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان «تحلیل جامعه شناختی ورزش دختران دانش آموز» از نظریه ساختارگرایی تکوینی پیر بوردیو برای بررسی تاثیر سرمایه های اقتصادی و فرهنگی خانواده بر مشارکت ورزشی دختران استفاده کردند. نتایج نشان داد که پایین بودن سرمایه فرهنگی خانواده ها و هنجارهای جنسیتی غالب، مشارکت ورزشی دختران را محدود می کند (رحمانی و صداقت، ۱۴۰۰: ۴۵).

محمدپور و علی زاده (۱۳۹۹) در مطالعه ای با عنوان «حقوق ورزشی دانش آموزان در اسناد بالادستی آموزش و پرورش» با مرور اسناد، شکاف میان سیاست های رسمی و اجرا را شناسایی کردند. این پژوهش

فقدان مکانیسم‌های نظارتی برای تضمین حقوق ورزشی را خاطرنشان ساخت، اما نقد جامعه‌شناختی از ساختار قدرت در نظام آموزشی ارائه نداد.

۲. مطالعات خارجی

در سطح بین‌المللی، پژوهش‌های متعددی با رویکرد جامعه‌شناختی به ورزش و آموزش پرداخته‌اند. گرین (۲۰۱۷) در کتاب «ورزش، آموزش و سیاست اجتماعی» با استفاده از نظریه نظام‌مند نیکلاس لومان، ورزش دانش‌آموزی را به‌عنوان یک زیرسیستم اجتماعی تحلیل کرده که تحت تأثیر سیاست‌های کلان آموزشی و اقتصادی قرار دارد. وی استدلال می‌کند که کالایی‌شدن آموزش، دسترسی عادلانه به ورزش را تضعیف می‌کند (گرین، ۲۰۱۷: ۱۱۲).

اسمیت و وادینگتون (۲۰۲۰) در مقاله «نابرابری در ورزش مدرسه: یک تحلیل بوردیوی» با تکیه بر نظریه میدان و سرمایه بورديو، نشان دادند که ورزش دانش‌آموزی نه تنها یک فعالیت بدنی، بلکه میدانی برای بازتولید نابرابری‌های طبقاتی است. دانش‌آموزان طبقات فرودست به دلیل کمبود سرمایه‌های اقتصادی و فرهنگی، از امکانات ورزشی کیفی محروم می‌مانند (اسمیت و وادینگتون، ۲۰۲۰: ۸۹).

دیوید (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان «حقوق کودکان در ورزش: یک چشم‌انداز جامعه‌شناختی» با به‌کارگیری نظریه کنش ارتباطی یورگن هابرماس، بر ضرورت گفتمان‌های دموکراتیک در تدوین سیاست‌های ورزش دانش‌آموزی تأکید کرد. وی استدلال می‌کند که مشارکت دادن دانش‌آموزان در تصمیم‌گیری‌های ورزشی، گامی به سوی تحقق حقوق آنان است (دیوید، ۲۰۱۹: ۱۵۶).

تحلیل فمینیستی ورزش دانش‌آموزی نیز در مطالعاتی مانند کار پچتر (۲۰۲۱) با عنوان «جنسیت، قدرت و ورزش مدرسه» برجسته است. او با استفاده از نظریه فمینیستی ساختاری، به بررسی سازوکارهای نهادی می‌پردازد که بدن‌دوشی جنسیتی را در محیط‌های ورزشی مدارس تقویت می‌کنند (پچتر، ۲۰۲۱: ۷۳).

بخش دوم: اهداف پژوهش

۱. شناسایی نظریه‌های جامعه‌شناختی مرتبط با تحلیل حقوق ورزش دانش‌آموزی
۲. بررسی قابلیت‌های تحلیلی هر یک از این نظریه‌ها در مطالعه حقوق ورزش دانش‌آموزی
۳. ارائه چارچوبی تحلیلی برای مطالعه بین‌رشته‌ای حقوق ورزش دانش‌آموزی
۴. تبیین مزایا و محدودیت‌های کاربرد نظریه‌های جامعه‌شناختی در تحلیل حقوق ورزشی

بخش سوم: روش تحقیق

این پژوهش با روش تحقیق کیفی و از نوع تحلیل اسنادی انجام شده است. رویکرد پژوهش، بین‌رشته‌ای بوده و تلفیقی از مبانی نظری جامعه‌شناسی و حقوق را به کار گرفته است.

بخش چهارم: جامعه و نمونه تحقیق

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه منابع مکتوب مرتبط با نظریه‌های جامعه‌شناختی، حقوق ورزشی و ورزش دانش آموزی می‌باشد. نمونه تحقیق به صورت هدفمند و با استفاده از روش نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب شده است.

بخش پنجم: ابزار گردآوری داده‌ها

۱. فیش‌برداری از کتب و مقالات علمی فارسی و انگلیسی
۲. بررسی اسناد و قوانین مرتبط با ورزش دانش آموزی
۳. مطالعه پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری مرتبط

بخش ششم: روش تحلیل داده‌ها

داده‌ها با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی و تحلیل اسنادی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. برای تحلیل داده‌ها از تکنیک کدگذاری باز و محوری استفاده شده است.

بخش هفتم: اعتبار و پایایی تحقیق

برای افزایش اعتبار تحقیق، از روش مثلث‌سازی منابع استفاده شده است. همچنین، یافته‌های تحقیق توسط سه تن از اساتید متخصص در حوزه‌های جامعه‌شناسی و حقوق مورد بازبینی قرار گرفته است.

بخش هشتم: ادبیات تحقیق و مبانی نظری

۱. نظریه ساختاری-کارکردی و تحلیل حقوق ورزش دانش آموزی

نظریه ساختاری-کارکردی که ریشه در آرای دورکیم، پارسونز و مرتون دارد، بر این اصل استوار است که نهادهای اجتماعی برای حفظ نظم و تعادل اجتماعی کارکردهایی را ایفا می‌کنند (رفیع‌پور، ۱۳۷۸، ص ۸۹). از منظر این نظریه، حقوق ورزش دانش آموزی به عنوان بخشی از نظام حقوقی، کارکردهای مهمی در حفظ نظم اجتماعی مدرسه و جامعه ایفا می‌کند.

• کارکردهای حقوق ورزش دانش آموزی از دیدگاه ساختاری-کارکردی

• **کارکرد اجتماعی‌سازی:** قوانین ورزشی به اجتماعی‌سازی دانش‌آموزان و درونی‌سازی هنجارهای اجتماعی کمک می‌کنند. به عنوان مثال، مقررات مربوط به رعایت اخلاق ورزشی، ارزش‌هایی

مانند احترام به قواعد، رعایت انصاف و تحمل شکست را در دانش‌آموزان نهادینه می‌سازد (کجباف، ۱۳۹۶، ص ۱۲۳).

• **کارکرد یکپارچگی:** ورزش دانش‌آموزی با ایجاد حس تعلق و همبستگی میان دانش‌آموزان، به یکپارچگی اجتماعی کمک می‌کند. قوانین مربوط به تشکیل تیم‌های ورزشی و برگزاری مسابقات، این کارکرد را تقویت می‌کنند.

• **کارکرد کنترل اجتماعی:** حقوق ورزش دانش‌آموزی با تعیین حدود و ثغور رفتارهای مجاز و غیرمجاز، به کنترل اجتماعی در محیط مدرسه می‌پردازد. مقررات انضباطی مرتبط با ورزش، نمونه‌ای از این کارکرد است.

مطالعه موردی: تحلیل آئین‌نامه اخلاق ورزشی دانش‌آموزی مصوب سال ۱۳۹۵ از منظر نظریه ساختاری-کارکردی نشان می‌دهد که این آئین‌نامه به صراحت بر کارکرد اجتماعی‌سازی ورزش تأکید دارد و آن را وسیله‌ای برای تربیت شهروندان قانون‌مدار و متخلق معرفی می‌کند (وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۹۵، ص ۳).

۲. نظریه تضاد و تحلیل حقوق ورزش دانش‌آموزی

نظریه تضاد که ریشه در آرای مارکس، وبر و کالینز دارد، بر نقش تضادها و نابرابری‌های اجتماعی در شکل‌گیری نهادهای اجتماعی تأکید می‌ورزد (عبداللهی، ۱۳۸۵، ص ۶۷). از منظر این نظریه، حقوق ورزش دانش‌آموزی نه تنها بازتابی از نابرابری‌های اجتماعی است، بلکه خود به بازتولید این نابرابری‌ها کمک می‌کند.

• مصادیق نابرابری در حقوق ورزش دانش‌آموزی

نابرابری جنسیتی: قوانین و مقررات ورزشی اغلب حاوی تمایزات جنسیتی هستند که به نابرابری بین دختران و پسران دامن می‌زنند. به عنوان مثال، تفاوت در ساعات اختصاص یافته به ورزش، امکانات ورزشی و نوع فعالیت‌های ورزشی برای دختران و پسران، نمونه‌ای از این نابرابری است (مهدوی، ۱۳۹۷، ص ۱۵۶).

نابرابری طبقاتی: دانش آموزان مناطق محروم معمولاً از امکانات ورزشی کمتری برخوردارند و این امر دسترسی آنان به حقوق ورزشی را محدود می‌سازد. تحقیقات نشان می‌دهد که ۷۰٪ مدارس مناطق محروم فاقد سالن ورزشی استاندارد هستند (جعفری، ۱۳۹۸، ص ۹۲).

نابرابری قومی: در برخی موارد، ورزش‌های بومی و محلی اقوام مختلف در برنامه درسی ورزش جایگاهی ندارند که این امر به حاشیه‌نشینی فرهنگی برخی گروه‌های قومی می‌انجامد.

مطالعه موردی: بررسی قانون تفکیک جنسیتی در ورزش مدارس از منظر نظریه تضاد نشان می‌دهد که این قانون نه تنها بازتابی از نابرابری جنسیتی موجود در جامعه است، بلکه با محدود کردن فرصت‌های ورزشی دختران، به بازتولید این نابرابری کمک می‌کند (توکلی، ۱۳۹۵، ص ۵۷۴).

۳. نظریه کنش متقابل نمادین و تحلیل حقوق ورزش دانش‌آموزی

نظریه کنش متقابل نمادین که ریشه در آرای مید، بلومر و گافمن دارد، بر نقش نمادها و معانی در شکل‌گیری کنش‌های اجتماعی تأکید می‌ورزد (ذکایی، ۱۳۸۴، ص ۴۵). از منظر این نظریه، حقوق ورزش دانش‌آموزی نه تنها مجموعه‌ای از قواعد رسمی، بلکه نظامی از معانی نمادین است که از طریق کنش متقابل اجتماعی ساخته و بازسازی می‌شود.

• تحلیل نمادین حقوق ورزش دانش‌آموزی

قوانین به مثابه نماد: قوانین ورزشی حاوی نمادهایی هستند که معانی اجتماعی خاصی را منتقل می‌کنند. به عنوان مثال، قانون الزام به پوشش خاص برای دختران در ورزش، نه تنها یک قاعده رفتاری، بلکه نمادی از هنجارهای جنسیتی حاکم است.

کنش متقابل در تفسیر قوانین: معانی قوانین ورزشی در فرآیند کنش متقابل بین دانش‌آموزان، معلمان، مدیران و والدین ساخته و بازسازی می‌شود. تحقیقات نشان می‌دهد که دانش‌آموزان اغلب تفسیرهای خلاقانه‌ای از قوانین ورزشی ارائه می‌دهند که با تفسیر رسمی متفاوت است (کریمی، ۱۳۹۹، ص ۸۷).

نقش زبان در ساخت معانی: زبان به کار رفته در قوانین ورزشی، خود حامل معانی نمادین است. به عنوان مثال، استفاده از اصطلاحات نظامی در دستورالعمل‌های ورزشی (مانند "فرمان ورزش"، "ستون‌بندی")، ورزش را به مثابه فعالیتی نظام‌وار بازنمایی می‌کند.

مطالعه موردی: تحلیل گفتمان آئین نامه پوشش ورزشی دانش آموزان دختر از منظر نظریه کنش متقابل نمادین نشان می دهد که این آئین نامه نه تنها مقررات پوششی، بلکه نظامی از معانی درباره بدن زنانه، حیا و هویت جنسیتی را منتقل می کند (شریعتی، ۱۳۹۶، ص ۱۴۲).

۴. نظریه فمینیستی و تحلیل حقوق ورزش دانش آموزی

نظریه فمینیستی با تأکید بر نقش جنسیت در ساختار اجتماعی، به تحلیل نابرابری های جنسیتی در نهادهای اجتماعی می پردازد (مهدوی، ۱۳۹۷، ص ۳۴). از منظر این نظریه، حقوق ورزش دانش آموزی بخشی از نظام مردسالارانه است که به بازتولید نابرابری جنسیتی می پردازد.

• موضوعات محوری تحلیل فمینیستی

تفکیک جنسیتی: قوانین ورزشی مبتنی بر تفکیک جنسیتی، نه تنها امکان تعامل برابر بین دختران و پسران را محدود می سازد، بلکه به تثبیت کلیشه های جنسیتی کمک می کند.

کنترل بدن زنان: قوانین پوشش و رفتار در ورزش دختران، نمونه ای از کنترل بدن زنان در نظام مردسالار است. تحقیقات نشان می دهد که ۸۵٪ مقررات ورزشی ویژه دختران، مربوط به کنترل پوشش و رفتار آنان است (احمدی، ۱۳۹۸، ص ۱۱۵).

دسترسی نابرابر به منابع: دختران دانش آموز معمولاً از امکانات ورزشی کم تر و با کیفیت پایین تری برخوردارند. مطالعه ای در تهران نشان داد که سهم هر دانش آموز پسر از فضای ورزشی ۲.۵ برابر دانش آموز دختر است (همان، ص ۱۱۷).

مطالعه موردی: تحلیل سیاست های ورزشی مدارس دخترانه از منظر نظریه فمینیستی نشان می دهد که این سیاست ها عمدتاً بر ورزش های "زنانه" مانند ژیمناستیک و والیبال تأکید دارند و ورزش های "مردانه" مانند فوتبال و کشتی را برای دختران محدود می کنند (مهدوی، ۱۳۹۷، ص ۱۶۰).

۵. نظریه میدان بوردیو و تحلیل حقوق ورزش دانش آموزی

نظریه میدان پیر بوردیو با مفاهیمی چون میدان، habitus، سرمایه و خشونت نمادین، به تحلیل روابط قدرت در عرصه های اجتماعی می پردازد (بوردیو، ۱۳۸۴، ص ۱۲۳). از منظر این نظریه، ورزش دانش آموزی یک میدان اجتماعی است که در آن انواع سرمایه (فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و نمادین) مورد مبادله و رقابت قرار می گیرند.

• تحلیل میدان ورزش دانش‌آموزی:

میدان به مثابه عرصه رقابت: میدان ورزش دانش‌آموزی عرصه رقابت بر سر سرمایه‌های مختلف است. دانش‌آموزان دارای بدن‌های ورزشی (سرمایه بدنی)، مهارت‌های ورزشی (سرمایه فرهنگی) و ارتباطات ورزشی (سرمایه اجتماعی) از موقعیت برتری در این میدان برخوردارند.

قوانین به مثابه قواعد میدان: حقوق ورزش دانش‌آموزی قواعد حاکم بر میدان ورزش را تعیین می‌کند. این قواعد نه بی‌طرفانه، بلکه به نفع دارندگان سرمایه‌های خاص عمل می‌کنند.

خشونت نمادین: قوانین ورزشی از طریق طبیعی جلوه دادن نابرابری‌ها، به اعمال خشونت نمادین می‌پردازند. به عنوان مثال، طبیعی جلوه دادن تفاوت امکانات ورزشی مدارس مناطق مختلف، نمونه‌ای از خشونت نمادین است.

مطالعه موردی: تحلیل برنامه المپیاد ورزشی دانش‌آموزی از منظر نظریه میدان نشان می‌دهد که این برنامه به رقابت بر سر سرمایه‌های ورزشی دامن می‌زند و دانش‌آموزان مدارس خاص و مناطق برخوردار را در موقعیت ممتاز قرار می‌دهد (صفاری، ۱۳۹۵، ص ۱۷۲).

• بحث و تحلیل یافته‌ها

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که هر یک از نظریه‌های جامعه‌شناختی، زوایای مختلفی از حقوق ورزش دانش‌آموزی را روشن می‌سازند. در این بخش، به مقایسه و تلفیق دیدگاه‌های نظری مختلف می‌پردازیم.

• تلفیق دیدگاه‌های نظری

✓ نظریه ساختاری-کارکردی بر کارکردهای اجتماعی قوانین ورزشی تأکید دارد، در حالی که نظریه تضاد بر نقش این قوانین در بازتولید نابرابری تمرکز می‌کند. این دو دیدگاه به ظاهر متعارض، در واقع دو روی یک سکه هستند: قوانین ورزشی همزمان هم به حفظ نظم اجتماعی کمک می‌کنند و هم نابرابری‌های موجود را بازتولید می‌نمایند.

✓ نظریه کنش متقابل نمادین با تأکید بر معانی اجتماعی قوانین، پلی بین دیدگاه کلان نظریه ساختاری-کارکردی و نظریه تضاد از یک سو، و دیدگاه خرد نظریه فمینیستی از سوی دیگر ایجاد می‌کند. این نظریه نشان می‌دهد که چگونه قوانین در سطح خرد کنش متقابل، معنا دار می‌شوند.

✓ نظریه میدان بوردیو با ارائه چارچوبی برای تحلیل روابط قدرت، امکان تلفیق دیدگاه‌های مختلف را فراهم می‌سازد. از منظر این نظریه، قوانین ورزشی همزمان قواعد میدان، ابزار رقابت و مکانیسم‌های اعمال قدرت هستند.

• محدودیت‌های کاربرد نظریه‌های جامعه‌شناختی

۱. **تعمیم‌پذیری محدود:** برخی نظریه‌ها مانند نظریه کنش متقابل نمادین، مبتنی بر مطالعات موردی هستند و تعمیم‌پذیری محدودی دارند.

۲. **غفلت از ابعاد حقوقی:** نظریه‌های جامعه‌شناختی ممکن است از ابعاد فنی و حقوقی قوانین غافل شوند.

۳. **ذهنی‌گرایی:** برخی رویکردها مانند نظریه کنش متقابل نمادین، ممکن است به ذهنی‌گرایی و نسبی‌گرایی منجر شوند.

الگوی پیشنهادی برای تحلیل حقوق ورزش دانش‌آموزی

بر اساس یافته‌های این پژوهش، الگوی زیر برای تحلیل حقوق ورزش دانش‌آموزی پیشنهاد می‌شود:

سطح کلان (ساختار اجتماعی):

- نظریه ساختاری-کارکردی: تحلیل کارکردهای اجتماعی قوانین

- نظریه تضاد: تحلیل نابرابری‌های ساختاری

سطح میانی (نهاد آموزش و پرورش):

- نظریه میدان: تحلیل روابط قدرت در میدان ورزش دانش‌آموزی

سطح خرد (کنش متقابل):

- نظریه کنش متقابل نمادین: تحلیل معانی اجتماعی قوانین

- نظریه فمینیستی: تحلیل نابرابری‌های جنسیتی در سطح خرد

این الگوی چندسطحی امکان تحلیل جامع‌تری از حقوق ورزش دانش‌آموزی را فراهم می‌سازد.

نتیجه گیری

این پژوهش با هدف بررسی کاربرد نظریه های جامعه شناختی در تحلیل حقوق ورزش دانش آموزی انجام شد. یافته ها نشان داد که پنج نظریه جامعه شناختی اصلی - ساختاری-کارکردی، تضاد، کنش متقابل نمادین، فمینیستی و میدان بورديو - هر یک قابلیت تبیین بخشی از پیچیدگی های حقوق ورزش دانش آموزی را دارا می باشند.

یافته های کلیدی

۱. نظریه ساختاری-کارکردی، کارکردهای اجتماعی قوانین ورزشی را تبیین می کند.
۲. نظریه تضاد، نابرابری های اجتماعی در دسترسی به حقوق ورزشی را آشکار می سازد.
۳. نظریه کنش متقابل نمادین، معانی اجتماعی قوانین ورزشی را تحلیل می کند.
۴. نظریه فمینیستی، نابرابری های جنسیتی در حقوق ورزش دانش آموزی را مورد توجه قرار می دهد.
۵. نظریه میدان بورديو، روابط قدرت در میدان ورزش دانش آموزی را تحلیل می کند.

• دلالت های نظری

۱. حقوق ورزش دانش آموزی را نمی توان صرفاً به عنوان مجموعه ای از قواعد حقوقی درک کرد، بلکه باید آن را در بستر اجتماعی-فرهنگی تحلیل نمود.
۲. نظریه های جامعه شناختی مکمل تحلیل های حقوقی هستند، نه جایگزین آن ها.
۳. رویکرد بین رشته ای جامعه شناسی و حقوق، امکان تحلیل چندسطحی و جامع تری از ورزش دانش آموزی را فراهم می سازد.

• دلالت های کاربردی

۱. برای قانون گذاران: توجه به پیامدهای اجتماعی قوانین ورزشی و پرهیز از قوانین تبعیض آمیز.
۲. برای مجریان: توجه به تفسیرهای مختلف از قوانین و انعطاف پذیری در اجرا.
۳. برای پژوهشگران: به کارگیری رویکردهای بین رشته ای در مطالعه حقوق ورزشی.
۴. برای معلمان و مربیان: آگاهی از ابعاد اجتماعی ورزش و نقش خود در بازتولید یا تغییر نابرابری ها.

• پیشنهاد های پژوهشی

۱. مطالعه تجربی کاربرد نظریه‌های جامعه‌شناختی در تحلیل حقوق ورزش دانش‌آموزی در ایران.
۲. بررسی تطبیقی حقوق ورزش دانش‌آموزی در ایران و دیگر کشورها با استفاده از چارچوب‌های جامعه‌شناختی.
۳. مطالعه نقش کنشگران مختلف (دانش‌آموزان، معلمان، والدین، مدیران) در تفسیر و اجرای قوانین ورزشی.

۴. تحلیل گفتمان قوانین و سیاست‌های ورزش دانش‌آموزی در ایران.

• پیشنهادهای سیاستی

۱. بازنگری در قوانین ورزش دانش‌آموزی با توجه به یافته‌های پژوهش‌های جامعه‌شناختی.
 ۲. تأکید بر عدالت ورزشی و کاهش نابرابری‌های جنسیتی، طبقاتی و قومی در ورزش دانش‌آموزی.
 ۳. آموزش معلمان ورزش در زمینه ابعاد اجتماعی ورزش و حقوق ورزش دانش‌آموزی.
 ۴. ایجاد سازوکارهای نظارتی برای تضمین اجرای عادلانه قوانین ورزشی.
- در پایان، این پژوهش نشان داد که کاربست نظریه‌های جامعه‌شناختی در تحلیل حقوق ورزش دانش‌آموزی، نه تنها به غنای مطالعات حقوقی می‌افزاید، بلکه امکان درک بهتر زمینه‌های اجتماعی-فرهنگی مؤثر بر شکل‌گیری و اجرای قوانین ورزشی را فراهم می‌سازد. امید است که یافته‌های این پژوهش، گامی در جهت توسعه مطالعات بین‌رشته‌ای در حوزه ورزش دانش‌آموزی باشد.

الف) کتب فارسی

۱. بورديو، پير (۱۳۸۴). نظريه کنش: دلايل عملی و انتخاب عقلانی. ترجمه مرتضی مردیها. تهران: نشر نقش و نگار.
۲. رفیع پور، فرامرز (۱۳۷۸). کندوکاوها و پنداشته‌ها. تهران: انتشارات شرکت سهامی.
۳. شارع پور، محمود (۱۳۹۵). جامعه‌شناسی ورزش. تهران: انتشارات سمت.
۴. عبداللهی، محمد (۱۳۸۵). نظریه‌های جامعه‌شناسی. تهران: نشر دانشگاهی.
۵. ذکایی، محمدسعید (۱۳۸۴). جامعه‌شناسی مصرف فرهنگی. تهران: نشر تیسرا.
۶. معینی، محمد (۱۳۹۸). حقوق ورزشی. تهران: انتشارات خرسندی.

ب) مقالات فارسی

۱. احمدی، حامد (۱۳۹۸). «تحلیل فمینیستی قوانین ورزش دانش‌آموزی در ایران». مجله مطالعات زنان، ۱۷(۲)، ۱۱۰-۱۳۰.
۲. توکلی، حمید (۱۳۹۵). «ورزش زنان در ایران: مطالعه موردی جمهوری اسلامی». مجله بین‌المللی تاریخ ورزش، ۳۳(۵)، ۵۶۹-۵۸۴.
۳. جعفری، محمد (۱۳۹۸). «بررسی نابرابری فضای ورزشی در مدارس ایران». مجله پژوهش در تربیت بدنی، ۱۲(۳)، ۸۵-۱۰۰.
۴. خسروخواهر، فرهاد (۱۳۸۸). درون ایران: زندگی زنان. ترجمه مینو امیری. تهران: نشر توسعه.
۵. شریعتی، سارا (۱۳۹۶). «تحلیل گفتمان آئین‌نامه پوشش ورزشی دانش‌آموزان دختر». فصلنامه پژوهش‌های اجتماعی، ۱۰(۴)، ۱۳۵-۱۵۵.
۶. صفاری، علی (۱۳۹۵). «نابرابری آموزشی در ایران». مجله مطالعات آموزشی، ۱۲(۳)، ۱۴۰-۱۸۰.
۷. کریمی، علی (۱۳۹۹). «تفسیر دانش‌آموزان از قوانین ورزشی: مطالعه‌ای بر اساس نظریه کنش متقابل نمادین». فصلنامه پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۴(۱)، ۷۵-۹۵.
۸. کجباف، محمدباقر (۱۳۹۶). «کارکردهای اجتماعی ورزش دانش‌آموزی». مجله علوم تربیتی، ۲۳(۲)، ۱۲۰-۱۳۵.

۹. مهدوی، فاطمه (۱۳۹۷). «نظریه فمینیستی و ورزش دانش آموزی». فصلنامه مطالعات راهبردی زنان، ۲۰(۱)، ۱۵۰-۱۷۰.

ج) اسناد و قوانین رسمی

۱. وزارت آموزش و پرورش (۱۳۹۵). آئین نامه اخلاق ورزشی دانش آموزی. تهران: وزارت آموزش و پرورش.

۲. وزارت آموزش و پرورش (۱۳۹۵). آئین نامه پوشش ورزشی دانش آموزان. تهران: وزارت آموزش و پرورش.

۳. وزارت آموزش و پرورش (۱۳۹۸). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش. تهران: وزارت آموزش و پرورش.

د) پایان نامه ها

۱. رضایی، مریم (۱۴۰۰). تحلیل جامعه شناختی حقوق ورزش دانش آموزی در ایران. پایان نامه دکتری جامعه شناسی، دانشگاه تهران.

۲. محمدی، علی (۱۳۹۹). کاربرد نظریه های جامعه شناختی در تحلیل حقوق ورزشی. پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق، دانشگاه شهید بهشتی.

نهمین همایش علمی

مطالعات پژوهشی حقوق ورزشی در عصر نوین

راشتم اصفهان برگزار کردند
با همکاری کمیته حقوق ورزشی
بنیاد قانون یار

اصفهان، شهرستان دهاقان
دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهاقان
سالن اجتماعات شهید بهشت
۱۴۰۴/۱۱/۲۷

دیراجرایر همایش: مجری ضحی مراد

۰۹۱۲۰۳۶۱۸۰۸

محورهای پذیرش مقاله:

۱. موضوعات مرتبط با قوانین و حقوق ورزشی
۲. مطالعات فقهی و اسلامی در راستای علوم ورزشی
۳. جدیدترین یافته های علمی در زمینه های مختلف ورزشی
۴. اصول حاکم بر مقررات، احکام و قوانین ورزشی در نظام حقوقی

ارسال فایل ورد مقاله (به همراه شماره تماس) به ایمیل Ghanonyar@yahoo.com

یا ارسال از طریق ایتا، واتس آپ به شماره ۰۹۱۰۰۶۳۶۰۰۲

دیرخانه مرکزی همایش ۵۲۶ و ۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹ واحد صدور گواهی نامه ۸۴ و ۰۲۱۴۴۴۴۱۷۶۴

سایت اطلاع رسانی همایش های موسسه قانون یار www.Ghanonyar.ir